

VARHAISKASVATUSPALVELUT**Toimielin** Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta**Tehtäväalue** Varhaiskasvatuspalvelut**Vastuhenkilö** Varhaiskasvatusjohtaja**Tehtäväalueen kuvaus**

Ruskon kunnan varhaiskasvatuspalvelut tarjoaa ruskolaisille lapsille suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa varhaiskasvatusta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Osana varhaiskasvatustoimintaa järjestetään koko 6-vuotiaiden ikäluokalle maksutonta esiopetusta kunnan omana toimintana. Varhaiskasvatus ja esiopetus toteutetaan tarkoituksenmukaisissa tiloissa ja luonnonläheisessä ympäristössä ammatillisesti osaavan ja työhönsä sitoutuneen henkilöstön toimesta.

Ruskolaisilla lapsiperheillä on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuksen, lasten kotihoidon tai yksityisen varhaiskasvatuksen välillä. Ruskon kunnassa toimii yksi yksityinen päiväkotiki sekä 4 yksityistä perhepäivähoitajaa. Lisäksi kunta myöntää varhaiskasvatuksen palvelusetelin myös lähiseudun kunnissa toimiviin yksityisiin varhaiskasvatuspaikkoihin. Rusko on mukana seutukunnallisesti sovitussa varhaiskasvatuspalvelujen järjestämismallissa, jossa perheellä on mahdollisuus saada varhaiskasvatuspaikka kuntien välisenä ostopalveluna Turun seudun kunnista.

Pedagogisina painopisteinä kaikissa päiväkodeissa ovat toiminnallinen oppiminen, lasten liikkumisen ja fyysisen aktiivisuuden edistäminen, luontopedagogiikka ja ympäristökasvatus sekä vahvuuspedagogiikka ja sensitiivinen vuorovaikutus.

Erityisvarhaiskasvatus järjestetään inklusiivisesti osana lapsen normaalia varhaiskasvatusta. Ruskolla työskentelee tällä hetkellä kaksi vakituista varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Esioppilaiden erityisopetuksen kohdalla tehdään yhteistyötä perusopetuksen kanssa. Ruskolla toimii esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteinen erityisopettaja, jonka työ jakaantuu tasaisesti suhteessa lapsimäärään. Näin saadaan siirtymän esiopetuksesta perusopetukseen sujuvaan mahdollisimman sujuvasti.

Tulosalue pitää sisällään myös lasten kotihoidon tuen, osittaisen ja joustavan hoitorahan sekä palvelusetelin. Yksityisen päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon piirissä olevat lapset käyttävät palveluseteliä. Palvelusetelin indeksitarkistus tehtiin maalikuussa ja se astui voimaan 1.8.2026 alkaen. *Palvelusetelin arvo ns. kattohinta nousi päiväkotitoiminnan osalta 1001 € -> 1033 € ja perhepäivähoidon osalta 1061 € -> 1093 €.*

Toiminnan toteutuminen talousarvioon nähden

Varhaiskasvatuksessa varataan palkkamäärärahat lapsimäärään suhteutetulle lakisääteiselle henkilöstölle. Lakisääteiseen henkilöstöön kuuluu varhaiskasvatuksen opettajat, lastenhoitajat, sosionomit, erityisopettajat ja päiväkodin johtajat. Lisäksi talousarvioon varataan palkkamäärärahat harkinnanvaraisille avustajille, jotka työskentelevät mm. vaikeasti vammaisten lasten henkilökohtaisina avustajina tai ryhmäavustajina lapsiryhmissä, joissa on useampi tehostettua ja/tai erityistä tukea tarvitseva lapsi.

Ruskolla on toiminut kevät kaudella 2026 kuusi ryhmäavustajaa.

Varhaiskasvatuslain 540/2018 36 § mukaan päiväkodin henkilöstön mitoituksesta ei ole sallittua poiketa mistään henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Kaikissa päiväkodeissa toimii resurssilastenhoitaja turvaamassa lain toteutumista. Lisäksi varhaiskasvatukseen on palkattu kaksi vakituista kiertävää sijaista lastenhoitajan tehtäviin takaamaan lakisääteinen henkilöstömitoitus.

Kevään 2026 aikana on ollut paljon poissaoloja eri syistä, mutta olemme pystyneet säilyttämään lakisääteisen henkilöstön kaikissa tilanteissa.

Varhaiskasvatuslain 540/2018 37 § mukaan 1.1.2030 päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta 35 §:ssä tarkoitetusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Jotta Ruskon varhaiskasvatuksessa varmistetaan lakisääteinen henkilöstörakenne 2030 vuoden alusta alkaen, tulevat rekrytoinnit suunnitellaan tarkasti. Eläköitymisten tai irtisanoutumisten kautta avautuvia paikkoja täytetään tulevaisuudessa varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin pätevyyden omaavilla henkilöillä.

Tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä ryhmien rakenne olisi moniammatillinen. Jokaisessa varhaiskasvatuksen ryhmässä työskentelisi opettaja, sosionomi ja lastenhoitaja. Esiopetuksessa toimisi kaksi opettajaa joka ryhmässä. Esiopetuksessa toimi kevätkaudella kaksi opettajaa kahdessa ryhmässä viidestä. Sosionomeja oli neljä.

Uudessa Karhukallion päiväkodissa toteutetaan kotipesä toimintamallia. Mallissa kaksi ryhmää tekee tiivistä yhteistyötä, jolloin sekä henkilökunnan että lasten siirtyminen ryhmien sisällä sujuu turvallisesti varhaiskasvatuksen laadun siitä kärsimättä. Tällä mallilla tavoitellaan joustavuutta päiväkodin arkeen sekä säästöjä sijaiskuluissa. Päiväkotitoiminta on suunniteltu tätä toimintatapaa ajatellen. Uuden mallin käyttöönotto vaatii vahvaa muutosjohtamista, henkilöstön ohjaamista sekä tukemista, niin että sen taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset saadaan täyteen käyttöön. Myös Ruskon muissa päiväkodeissa toteutetaan kotipesäajattelua tilojen sallimissa rajoissa.

Päiväkotien tietokoneiden ja iPadien määrää lisätään tarpeen mukaan. Laitteiden leasing-kustannukset on huomioitu vuoden 2026 käyttötaloudessa. Laitteiden hankinnoissa hyödynnetään palvelusopimusmallia.

Arvio riskien toteutumisesta

Varhaiskasvatuksen merkittävimmät riskit liittyvät pätevän henkilöstön saatavuuteen, veto- ja pitovoimatekijöihin sekä lyhytaikaisten sijaisten saatavuuteen.

Ruskon varhaiskasvatuksessa on ollut pätevä henkilöstö kevätkaudella 2026. Kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa on toiminut ilman virallista pätevyyttä. Toinen heistä oli lähes valmis varhaiskasvatuksen kandi ja toinen tehnyt pitkään töitä varhaiskasvatuksen opettajana sosiaalikasvattajan koulutuksella. Olemme myös saaneet lyhytaikaisia sijaisia töihin tarpeen mukaan.

Tilojen riittävyys on myös yksi lainmukaisen toiminnan riskitekijä. Varhaiskasvatukseen tulee enenevässä määrin alle 3-vuotiaita lapsia, jolloin ryhmätiloja tarvitaan suhteessa enemmän.

Kevätkaudella 2026 jouduimme lisäämään Karhukallion ryhmien määrää kahdella (yht. 8 lasta ja kaksi aikuista) suuren lapsimäärän vuoksi. Karhukallion täyttöaste oli toukokuussa 2026 109 %

Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on Kevan tilasto- ja tutkimustiedon valossa kohonnut työkyvyttömyysriski muuhun kunta-alaan verrattuna. Lyhyet ja keskipitkät sairauspoissaolot ovat alalla yleisiä ja lisäävät henkilöstön riskiä siirtyä työkyvyttömyyseläkkeelle hieman enemmän kuin muilla toimialoilla. Selvityksen mukaan lastenhoitajilla yleisin syy siirtyä työkyvyttömyyseläkkeelle on tuki- ja liikuntaelinsairaudet, varhaiskasvatuksen opettajilla mielenterveyshäiriöt. Työkyvyttömyysriski kasvaa erityisesti 50 ikävuoden jälkeen ja on suurin yli 55-vuotiailla. (Keva.fi)

Pitkiä sairauslomia on Ruskolla ollut 1.1.-30.6.2026 välillä joitakin, mutta työkyvyttömyyseläkkeeseen niistä ei ole johtanut yksikään.

Valtakunnallisesti varhaiskasvatuksen henkilöstölle kertyy poissaoloja enemmän kuin muilla kunnan ammattialoilla, keskimäärin 18,9 päivää vuonna 2023, keskimäärin neljä päivää enemmän kuin kuntatyöntekijöille keskimäärin. Vaikka sairauspoissaolot ovat lisääntyneet kaikissa ikäryhmissä, erityisesti niitä on alle 30-vuotiailla ja niiden taustalla on mielenterveyden häiriöt. Nuorten perehdyttämiseen, johtamiseen ja tukeen pitää nyt panostaa. (Keva.fi) Ruskolla sairauslomien määrät eivät ole valtakunnallisella tasolla, mutta asiaan on kiinnitettävä huomiota, jotta tilanne saadaan pysymään sellaisena.

Ruskolla sairauspoissaolojen määrä ajalla 1.1.-31.6.2026 on 10,4 päivää / henkilö.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP2025	TA 2026	TOT 30.6.
Kasvavaan /muuttuvaan varhaiskasvatu s-palvelujen tarpeeseen vastataan toiminnan edellyttämin tilaratkaisu in tai muita palvelutuotant o vaihtoehtoja hyödyntäen	Omien toimitilojen määrä ja täyttöasteen seuranta (yli 92%) Muiden palveluntuotanto vaihtoehtojen määrä ja käyttö	Omien päiväkotien täyttöaste 93,95 % Yksityisen varhaiskasvatuks en osuus n 20 % Varhaiskasvatuks en osallistumisaste oli 31.12.2025 77,2 %	Omat päiväkodit 5 Täyttöaste yli 92% Yksityisen varhaiskasvatuksen määrä pysyy n. 30 %	Täyttöasteen keskiarvo 99 % Vaihdellen päiväkotikohtaisesti Hiidenvainion 94 % Karhukallion 109 %. Yksityisen varhaiskasvatuksen määrä 20 %

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP2025	TA 2026	TOT 30.6.
Verkostoituminen yli sektorirajojen ja sen näkyminen toiminnassa	yhteistoimintamudot ja määrät	Yhteistyö on toiminut suunnitelman mukaan. Yhteistyötä vahvistaa perusopetuksen ja esiopetuksen yhteinen erityisopettaja.	Toiminnallinen yhteistyö esi- ja alkuopetuksessa kaikissa esiopetusryhmissä	Toiminnallinen yhteistyö on toteutunut kaikissa ryhmissä sovitun mukaisesti.
Palvelujärjestelmän kehittäminen ja asiakkaiden osallisuus palveluprosesseissa Positiivinen palvelukokemus	Asiakaskyselyjen vastaus% sekä huoltajien antaman arvosanan keskiarvo. Kyselyn asteikko on 1-5	Asiakastyytyväisyyskyselyn vastausprosentti oli 34 % Yksikkökohtainen tulos yli 4,3 ylittyi neljän päiväkodin osalta, yhden osalta tulos jäi alle. Positiivinen palvelukokemus keskiarvo 4,2	Joka vuosi kaikille asiakkaille tyytyväisyyskysely, joka toinen vuosi mukaan otetaan yhteistyötahot. Vastaus% yli 75 Yksikkökohtainen tulos yli 4,3 Positiivinen palvelukokemus tulos yli 4	Asiakastyytyväisyyskysely toteutettu keväällä 2026. Vastausprosentti jäi 29 % Yksikkökohtainen tulos kolmen päiväkodin osalta 4,4 / 5 ja kahden päiväkodin osalta 4,2 / 5. Palvelukokemusta mitataan syksyllä tehtävällä varhaiskasvatuksen aloitus-kyselyllä
Pedagogisen toiminnan laadun arviointi ja varmistaminen : lähiympäristön hyödyntäminen, liikunnan kautta tekeminen, toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien	Asiakastyytyväisyyskyselyn ja henkilökunnan itsearvioinnin tulokset pedagogisen toiminnan laadusta. Henkilöstön, tiimin ja yksikön oma arviointi, arviointityökalua käyttäen sekä arvioinnin tekeminen	Pedagogisen toiminnan laatu sekä asiakastyytyväisyyskyselyn että henkilöstölle tehdyssä pedagogisen toiminnan kyselyn perusteella, oli erittäin hyvä, keskiarvo 4,4 / 5 Kansallinen laadunarviointikysely (Valssi)	Asiakastyytyväisyyskysely + pedagogisen laadun arviointikysely henkilöstölle vuosittain Kansallisen laadunarviointikyselyn Valssin käyttö: 1-2 kyselyä / vuosi Lähiympäristön hyödyntäminen ja liikunnan kautta tekeminen toteutuvat	Molemmat kyselyt toteutettu keväällä 2026. Asiakastyytyväisyyskyselyn keskiarvo pedagogisen toiminnan osalta 4,5 / 5 Henkilöstölle tehdyn Pedagogisen toiminnan arviointikyselyn keskiarvo 4,6 / 5 Valssi-kysely siirtyy keväälle 2027

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP2025	TA 2026	TOT 30.6.
hyödyntäminen.	olemassa oleviin asiakirjoihin (ryhmävasu, tiimisopimus) Kansallinen laadunarviointijärjestelmä Valssin kautta tehtävät kyselyt.	otettiin käyttöön 2025. Sen avulla arvioitiin vuorovaikutuksen sensitiivisyyttä ja ilmaisun tapoja sekä laadunhallinnan ja toiminnan systemaattisuutta. Kaikki ryhmät hyödynsivät lähiympäristöä toiminnassaan ja liikuntaa toteutettiin viikoittain. Toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen toteutui kiitettävästi.	viikoittain joka ryhmässä Toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen toteutuvat päivittäin kaikkien kasvattajien toiminnassa.	Lähiympäristön hyödyntäminen ja liikunnan kautta tekeminen toteutuvat viikoittain, esim. metsäretkien muodossa. Toiminnallinen oppiminen, vahvuuksien hyödyntäminen ja positiivinen vuorovaikutus toteutuvat kasvattajien päivittäisessä toiminnassa pääsääntöisesti.
Lapsuudessa helposti saatava tuki	Henkilöstön ja huoltajien arvio. Tuen toteutuminen ryhmissä tarpeen mukaan. Kyselyn asteikko 1-5	Asiakastyytyväisyyskyselyn sekä henkilöstölle suunnatun kyselyn perusteella tuki toteutui ryhmissä hyvin. Keskiarvo huoltajien arvioimana oli 4,4 ja henkilöstön arvioimana 4,1.	Kysely henkilöstölle ja huoltajille. Tulos yli 4.	Tukea koskeva kysely toteutetaan syksyn aikana.
Sähköisten palvelujen käyttö	Sähköisten palvelujen määrä ja asiakasprosessin kehittäminen	Toiminnanohjausjärjestelmä Päikyn käyttöä on tehostettu ja hallinnollinen työ	Varhaiskasvatuksen uuden toiminnanohjausjärjestelmän käytön tehostaminen edelleen. Sisältää	Työvuorosuunnittelu otettiin käyttöön syksyllä 2025. Sen käyttöönotossa ja käytössä on ollut jonkin verran

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP2025	TA 2026	TOT 30.6.
		on paremmin organisoitunutta sekä sujuvampaa. Pikyn työvuorosuunnittelu otettiin käyttöön syksyllä 2025.	Päikky hallinnon, Päiväkodin ja Työvuorosuunnittelu. Sähköisen arkistointijärjestelmän käyttöönotto.	haasteita. Nyt käyttö jo sujuu suht hyvin.
Yhteisöllisen kulttuurin synnyttäminen	Vanhempain-toimikuntien määrä Yhteistyö lähiympäristön, esim. vanhusten, koulujen, kolmannen sektorin kanssa. Todennetaan toimintakertomuksista	Jokaisessa varhaiskasvatusyksikössä toimii vanhempain-toimikunta. Yhteistyö lähiympäristön kanssa ei toteutunut täysin tavoitteen mukaisesti. Yhteistyötä tehtiin seurakunnan kanssa säännöllisesti, mutta muuten yhteistyö oli epäsäännöllistä.	Jokaisessa yksikössä tai kunnan osassa yhteinen vanhempain-toimikunta Yhteistyö lähiympäristön kanssa toimivaa ja säännöllistä jokaisessa yksikössä.	Jokaisessa yksikössä on oma vanhempain-toimikunta.
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kasvua ja sitä kautta uusia investointipaineita hallitaan tukemalla ja mahdollistamalla perheiden valintaoikeutta kotihoitoon tai yksityiseen varhaiskasvatukseen. Tavoite:	Yksityisen hoidon tuen käyttö: lapsia keskim. /vuosi		0	0
	Kotihoidon tuen käyttö: lasten määrä keskim. /kk		15%	33 lasta / 7,22 %
	Palvelusetelin käyttö: lasten määrä keskim./kk		30%	69 lasta / 20 % varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP2025	TA 2026	TOT 30.6.
Kotihoidon piirissä 15-20% lapsista (osallistumisas te yli 80%). Palvelusetelillä n. 25-30% varhaiskasvatu ksen piirissä olevista lapsista.				15 % kaikista kunnassa olevista alle kouluikäisistä lapsista.

Taulukko yksityisen hoidon tuen ja palvelusetelin käyttäjistä on informatiivinen.

Tuloarviot ja määrärahat sekä kuvaus muutoksista alkuperäiseen budjettiin nähden

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2025*</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Mta2026</u>	<u>Tot 6/2026</u>	<u>Ta:n tot %</u>
Toimintatuotot	450 469	345 000	345 000	231 680	67,2 %
Toimintakulut	-5 115 709	-5 404 340	-5 404 340	-2 608 540	48,3 %
josta palvelujen ostot	-1 183 275	-1 291 427	-1 291 427	-519 248	40,2 %
Toimintakate	-4 665 239	-5 059 340	-5 059 340	-2 376 860	47,0 %
<u>Sisäiset</u>					
Toimintatuotot					
Toimintakulut	-1 126 885	-1 199 849	-1 199 849	-636 456	53,0 %
Toimintakate	-1 126 885	-1 199 849	-1 199 849	-636 456	53,0 %
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>					
Toimintatuotot	450 469	345 000	345 000	231 680	67,2 %
Toimintakulut	-6 242 594	-6 604 189	-6 604 189	-3 244 996	49,1 %
Toimintakate (=sitova)	-5 792 124,37	-6 259 189	-6 259 189	-3 013 316	48,1 %
muut laskennalliset erät	-276 060	-483 774	-483 774		
poistot	-14 691,19	-18 065	-18 065	-8 958	49,6 %

Lasten lukumäärän vaihtelut vuosina 2023 – 2026 eri palvelujärjestelmän muodoissa:

	TP2023	TP2024	TP2025	TA2026	TOT 30.6.
kun. varhaiskasv.	310	289	312	330	277
josta alle 3-v.	65	67	51	69	57
kotihoidontuki	50	39	40	40	33
yksit.hoidontuki	1	0	0	0	0
palveluseteli /ostopalvelu	140	108	72	85	76
yhteensä	501	436	424	455	386

Lapsimäärät yksityisessä varhaiskasvatuksessa

	TP2023	TP2024	TP2025	TA2026	TOT 30.6.
Yksityinen päiväkot	117	97	59	70	64
Yksityinen perhepäivähoito	23	11	12	15	12